باره ٢٦

[1]

نظم

ایلرز اخلاص ایله بن کمترین [illegible] دل کوردی

بر جوادی که بو بن کرده با شی منفعل کورد

جواهر نامهٔ سلطان مراد لنصير الدين الطوسي
ترجمه للتركيه مصطفى بن سيدي (مجدول)
نسخه المقدمه للسلطان

جوهرنامهٔ سلطان مرادی

خلد الله سلطانه

حمد بی تناهی و شکر نعم نا متناهی
اول خالق بی چونکه درکه آفریننده
زمین و آسمان و معلم انسان و مقدر
طبایع و ارکان و مرتب امکنه
و ازمان در و مظهر اسرار اشجار و احجار

و ضمایر خواص بر و بحار در و صلوات
زاکیات و تحیات نامیات افضل
انبیا و سرور اصفیا محمد مصطفی اوزرنه
اولسون و علی آله الابرار و صحابته الاخیار

امابعد اشبو کتاب ترجمه
ادنی اضعف عباد الله مصطفی بن
سیدی شیله درکه افضل حکما خواجه

نصير الدين طوسي بر كتاب دزمش
پارسي دلنجه چنكزخان اغلي هولاكو
خان خزينه سيجون جميع جواهرك
معدنن وخاصيتنين وقيمتن وفايده
سن وامتحانن بلدرمش وكوكجك
قوقولري مشك وزباد وعنبر وعود و
كافور وصندل كبي وشول نسنلركه

اولو پادشاهلك خزينه لرينه لايقدر
بيان قلمش وآدين جواهرنامهٔ ايلخاني
دبو آد ورمش. بو فقير دلدم كه اول كتابي
تركي دلينه دوندرم پادشاه اسلام وايمان
صاحب قران زمان مادهٔ امن وامان
شهريزدان سايهٔ سبحان فخر آل عثمان
صاحب نصرة وظفر قاهر بني اصفر

سلطان الغزاة والمجاهدين قاتل الكفرة
والمشركين سيف الله المسلول في العالمين
سلطان بن سلطان سلطان مراد خان بن سلطان
محمد بن بايزيد خان بن مراد خان
بن اورخان بن عثمان
لا زالت اعلامه المنصورة في بساط المعمورة
منشورة واعداء دولته مخذولة مقهورة

بمنه الكريم وكرمه العميم اول
بادشاهك خزينهٔ معمورنه سيجون
دردردم زيبا اشدردم كه بنك كبي لطيف
نسنه لر كمال عرفانندن التفات
وردردرلردي اول سببدن ترجمه
اتدم وادن جوهرنامهٔ سلطان مرادي
وردم ويدي مقاله اوزرينه ترتيب اتدم

اولکی مقاله

انجوی ومعدنن وقیمتن وانواعن بیلدرر

ایکنجی مقاله یاقوتک

معدنن وخاصیتن وانواعن وقیمتن وفایده

سن وانواعن بیلدرر

اوچنجی مقاله زمردک

معدنن وخاصیتن وفایده سن وقیمتن وانواعن بیلدرر

دردنجی مقاله

الماسک معدنن وخاصیتن وقیمتن وانواعن

بیلدرر

بشنجی مقاله لعلک

معدنن وخاصیتن وفایده سن وقیمتن وانواعن بیلدرر

التنجی مقاله

پیروزه نک معدنن وانواعن وفایده سن

وقيمتن بلدرر

يدنجي مقاله

كلجك قخولري مشك وزباد وعود
وعنبر وصندل وكافور صفتن
وفايده لرن وقيمتلرن بلدرر وبويدنجي
مقاله نوك اخرنده برنجي فصل واردر
كه هر برسي بر درلو فايده متضمن در

اولكي مقاله

انجوي ومعدنن وانواعن وقيمتن ووزنن بلدرر
صدف بر جانوردر كه كيش بحرينده
وبحارلرده وقلعه نوده اولور وصدفك
اكي دفعه سي واردر كه اجلن ويا بلمز اول
لكي دفعه اكا الكي ايونكي درنه جهته
دلسه وردر اول اكي دفعك اراسنده

بر پاره ات بتمش درکه قدرت رب العالمین

انجو انک آرسنده بتر و بلده الی آی غوص

اتمک وقت دردا ایرق وقتده اولمز واول

الکی آیی اول وقت لر درکه کلنش

سرطان برجنه وره له هر حیوان و تموز

ایدلر اول الی آیه زیرا که اول

الکی آیده کونشک اثری و حرارتی قوتلو

اولر دکزک سوی هم لجی و هم لجق

بفقه اولر و تمساح دکزلر دبنه وردک

ینه وارر و غواص غوصه اول وقت مجال

بولر که دکزلک دبنه انه و صدف

آله قلان ایلرده صوصوق اولر و هم

تمساح غواصی آلر و هلاک ایدر و غواص

له صدف چیقرر پادشاهلر امینلری

ومشرفلری قاتنده بیوکلر اولورله بر قج
الو دانه‌لر جقی وقت اولورله اشق دانه
لر جقی وقت اولور بر دانه جقی اگر
خزینهٔ پادشاهه لایق دانه یسه الورلر
امینلر وارنده دانه‌لری واشق دانه‌لری
عوض ایدرن تاجرلر وردرلر وخلق دلنده
مشهوردرکه مایس آیده کی نیسان درلر

صدف دکزلک یوزنه چقوب یغمور یغدیغی آغزن
اجر ونیمه دانه‌لرن بیار قدرت ازلی
ان تعبیه ایدر انجو اولور درلر وحکما
بر طایفه دخی شبنمله درلر که انجو
صدفلک بغازنده اولور دایم اندرو وجکرنده
دکرم اولدوغنه سبب اولدر درلر
وداخی عوض ایدنلری بیالرله بلنجولو

ين اولن اول برلك انجوسي رنكسن وفهق
اولن وتعضي ين اولكه اق قملوين
اولن اول برلك انجوسي آق وشفاف اولن
غنة
بجن بنك وخاركك انجوسي اق اولد
سبب اولدنكه يري اق دن اول
سبدن انجوسي ده اق وشفاف اولن
وانجونك غابت ابوسي اولدله دكرم

وآق وصافي اولا وصارولغه مايل اولا
ودانه لدي اري اولا ببله اولان لجونك
بيش درلو آدور دن شاه موار وعيون
وملحج وخوشاب وتجم دز وبرنوع
داخي ورد زكه اكا ورديدرلر
رنك آق اولا وقزل لغه مايل اولا
وبرنوع داخي ورد زكه اكثا

طاووسی درلر رنكی آق اولور اویت
یشللغه مایل اولور كنشه بیكا
طوتجق قوس قزح كبی كورنور بك
قیمتی كم اولور وبر نوع داخی واردر
كه اكا تبنی درلر رنكی آق اولور اوت
صارولغه مایل اولور وبر نوع داخی
واردر كه اكا فقاعی درلر قزل رنك

اولور كه قزلغه مایل اولور بو نوع غایت
بیمز في الجمله شول ذكر اولنن بیش
درلودن غیری بی قیمت اولور معجون
لره كیرر وغایت ایوسی اولدركه
صافی وشفاف وغلطان اوله ودكلی
طرحق اوله وایو نوعندن بر درلو
داخی واردر كه دكرمی دكل دون بلكه

صوڭی رذل اولناكا علائی دیرلر
اول نوع دخی مرغوب اولور وجوهرك
قیمتن قلان متاعلركی اولمنزیاكه
جواهره رغبت ایدنلر الو بادشاهلر
اولور ونبلرك مزاجلری وطبیعت
لری قلان خلق مزاجلرینه وطبیعت
لرینه بكزمز بلكه كمال لطافتده

اولور وقت اولوركه بادشاهلك خاطر
بر درلو جوهره مائل اولور اول سببدن
اول رغبت وقیمت زیاده اولور وهر
بر ولایتده رغبت بر درلو اولور
پس معلوم اولدی كه جواهر كتابلرده
قدقلری بهایه اعتبار بلكه رغبت
مشتری یه تعلقدر وانجو هلاك اولور

وطراوت قلمی برقاج درلو سبب

لردن حمامدن و اوده قزغوندن

و ادم درندن و کوکجک قفولردن

مشک و عنبر کبی و قلان جواهر

طوقنمقدن و تیز نسنه لردن سرکه

و نشادر کبی و انجوبی سقلین تا جر

شیشه یه قیمق و اغزی محکم

بن کتمکلرلر درکه طراوت کتمیه

و انجونک طبیعتی معتدل دیرکه

قوت ویرر و قوتلری زیاده ایدر و غصه

لری کوکلدن کدرلری زایل ایدر

و سودای کیدرر و کاه کاه باش اغرین

کسی انجوی بیشوردکسه و سرکه یله بر

قچ کره باشنه درنسا اغرسی ساکن

اولا حق تعالى فضيلة علماء تاريخ

حكايت ادرلركه سلطان محمود

سبكتكين خزينه سنده بر

دانه انجو واردي كه صفت كمال

برله متصف ادي وزن اكي مثقال

ودرت دنك ادي واكه در يتيم

درلردي اول زمانك جوهريلري

يدي بيك مثقال التون قيمت قشلره

دي اول عصر اچينك انك مانندي

يوغدي واهل تاريخ **حكايت**

ادرلركه هشام بن عبد الملككه

دمشقده خليفه ايدي خزينه سنده بر

دانه واردي كه وزن اوج مثقال

وبر دانك ادي وصفة كمال اله

متصف ایدی وخاتون عبده خاتون که
عبد الله بن یزید قزیدی صحبت ایدوب
اوتردی واول دانه خلیفه‌نك اننديدر
خاتون شول حده سمیز ایدی که ایکی جاریه
ایکی یاندن یدیرم اتمینجه یرندن طوری
کلمزدی هشام شیله بیوردکه
عبده خاتون اکر یدیرم اتمدن طوری

کلی بلرسک بو جوهری سکا ویرین
دردی نیجه که خاتون جهد ایتدی طورمدی
دوشدی اغزی وبرنی قاندی خلیفه
رحم ایتدی اول دانه‌یه اکا بغشلدی
یتمش بیک مثقال مغربی التونه الینمشدی
ایدی آخر الامر مقتدی بالله خلیفه
اولجق اول دانه انك خزینه‌یه یتشدی

ابن حصّاص دیرلردی اول زمانده
برجوهری واردی اول دانه یوز
یکرمی بیك مثقال آلتون قیمت ایلدی
و مقتدر بالله یلده بر کز اول
بهارده اول دانه‌یی خزینه‌دن چیقرر
دی بر آلتون اکشنیله دلشندا اشغا
اصاوردی و اول زمانك پادشه

لرینه اول دانه‌یله فخر ایدردی حکایت
اولندی تاریخ کتابنده که خورزم
شاه وفات ایدجك خاتون ملکه
خاتون خورزمدن نیسابور شهرینه
کلدی بر دانه انجوسی واردی
که اول زمانه اکا داخی دری یتیم
درلردی دلکی که اول دانه‌ٔ صنه

بر جوهریه سکسن بیک مثقال التونه

صندی بر قاج شکندن صکره

روم طرفندن و قونیه دن جوهری

لر کلدی لر اول جوهری دن

یوز بیک مثقال التونه صنون

الدی لر و قسطنطنییه یه کترد لر

تکودنه صندلر یوز اون بیک مثقال

التونه پادشاه اسلامه روزی قلون

ان شاء الله العزیز

البحث مقاله

یاقوت بیانن ادر جوهری لر قاتنده

جمیع جواهرک عزیز و شریف قول

یاقوتدر منفعت و خاصیت جهتنده

حق تعالی کلام قدیم اچنده بیورر

که جنتك حوری لری حسننه و لطافتنی
یاقوته و مرجانه بکزر قوله
تعالی کانهن الیاقوت والمرجان
و سرور کائنات و اشرف موجودات
محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم
بیورر که ایمان اهلنه جنت اچنده
سرایلر ویرر حق تعالی قزل یاقوت

دا پس قرآن و حدیث دلیل محکم
اولدی یاقوتك عزتنه و شرفنه یاقوت
اوده قیسلن ینماز و خراب اولماز
فلان جواهرلر خلافنجه که انلری اد
دیمزلر یاقوت لون اعتبار ایله درت
درلو اولور قزل و صارو و کوك
و آق اولور بنلرك هر برنه بکزر

طاش وردرله غایتدن قتدر ورنك

همان یاقوت رنكدر یاقوت

دکلدکن بیلمکه یا استاد

جوهری یا حکاك حاذق کرکدر

قزل یاقوت عزیز وشریف اولدغنه

دلیل هم بودرکه قزللق صحت

وفرح علامتدر هم از بلغن وهیج

بو جوهری الماسدن آرتوق انی بیماز

واول فلان جوهرلری بونن ومعدن

یاقوت هندوستاندن در سرندیل

قاتنده براده وردر اول اده ده

بر صحراه وردرکه اول بهارده

اول صحرایه افراطله سیللر کلور

یای فصل اولجق سیللر قورر

وکسلر واول صحرانک فوملرن
وقیلرن درزلر و بورلر یاقوت
پارەلرن بلرلر هرجنسدن شیلکه
بیش لیت دانسی ردانک اولر وجوهر
لراکثا سیلانی درلر وآدم
پیغامبر قدیم داخی سرندیلده
در یعقوب کندی وابو ریحان جوهری

ي

کتابنده شویله ذکر ایدرلر واول
یاقوت بلنن صحراده سرندیل
پادشاهنک امینلری وزردر قزل
یاقوت بلنجق که وزن اغر اوله
پادشاه خزینه سیچون الرلر وباقی
خرده لردن قزلر بلنلر وقزل
یاقوت دخی درت درلودر اول

قهرماني وارغواني ورمّاني

ووردي دُر اعلاسي واشرف قهرماني

دُر اندن اشاغا رمّاني دُر وارغواني

رمّاني دن كمدر ووردي لعل دن

كمدر قيمتدن

حكايت

ادركه نوشين روان عادلك خزينه

سنده كوهر شبچراغ درلردي

بر پاره قزل ياقوت واردي وزن درت

مثقال ودرت دانك ادي واسلامي

لردن

حكايت

اولنديكه مهدي خليفه‌نك ايكي يان

قزل ياقوت واردي كه اول عصرده

ايكيسي كبي جوهر اشدلمزدي واكي اغل

دخي واردي برنك آدي هادي وبرنك

آدِ رشید و اول ایکی پاره یاقوتِ ایکی

اغلنه وِردی و مهدی داصکره

خلافت هادیه دکدی و دلدی

لهٔ اول یاقوت رشیدگا الا نیجیلیه

دلدی ورمدی رشید کوردی که

الیندن قرتری من وردی بغداد

ارماغنه برقدی هادی داصکره

خلافت نوبت رشیده دکدی بحری

لر کتردی وردی که شول آدیه

بر پاره یاقوت بر قدم اکن ابن بلمسکز

فال اندم خلافت تختنده غایت ده

قوتلو و بایان الورن و الا اکر

بلمزسه طالعم مبشوم و نحس در

دیدی حق تعالینک قدرتیله اول

طالدغ وقت في الحال بولدي وچقدي
خليفنه عظيم بشارتلر وفرحلر
حاصل اولدي خيرلر وحسناتلر
ايتدي وبونسنه مبارك فال طتدي
وصاري ياقوت داخي درت درلودر
مشمشي ومعصفري ونارنجي
وزعفراني دخي بنلر قزل ياقوتده

بهاده كم اولورلر **فصل**
ياقوتك درت درلو عيبي وار در
اول عيب بودر كه يرندن فرجه
نقطلر اولور ايكنجي عيب بودر كه
شكسته اولا جوهريلر آكا
نزال ديرلر اوچنجي عيب بودركم
رنك صافي وروشن اولميه بلك

بلانق اولا دردیکی عیب بودرلر
یرنده خرده جه دلجکلر اولا
وجمیع جواهرک یرنده اوجق دلجکـ
لر اولمق عیب در وجوهریلرک
عادتلری بودرکه برجوهرکه
اللرینه دوشدی فی الحال اغزلرینه
قورلر سبب اولدرکه اصلانه وقنا

اکر رنکنده زغللق ورسه ظاهر
اولا وهم کندنک اصل رنکی داخی
روشن وصافی اولا الماس خلافنجه
لکه الماس اغزه برقمق یوقدر زیرا
که سمیه وردر یعنی اغو ور
در یاقوت احمرک رنکنی شکا
بکزدرلرکه بر پاره صافی کمش ازرنه

رڤول قان طمسه نه تسم كرنن سه
انك دخي زنك شبله كرنن بنك
كي ياقوت معدندن نجكه جقديسه
شولي قلسه حكال الي دقيمسا جوهري
لنا ڬكا عجمي درلنا كرجه كه جواهر
قيمت مشتري تعلق دز وليكن جوهري
لن قيمت قمشر در شبله له غاينت

صافي ولطيف اولسه نجق دانكنه
سكن مثقال التون اون مثقاله دك
بن دانكنه اون مثقال التون بكرم
مثقاله دك بن نجق دانكنه اوزن
مثقال الي مثقاله دل الي دانكنه
التمش بيش مثقال يوز مثقاله دل
والي نجق دانكنه يوز سكسن مثقال

[…] آلتون ایکی یوز مثقاله دك درت
دانکنه ایکی بن اللی مثقال اوچ
بن دك وبیش دانك اولسه بیش بن
مثقال یدی بن دك و بر مثقال اولسا
بیك مثقال آلتون ایکی بیك مثقاله
دك و بر یاقوت که وزنی ایکی
مثقال اولا انك معین قیمتی اولماز

ابو ریحان جوهری ایدر قزل یاقوت
که وزنی بر مثقال اولا و دلکش
اولا طولانی اولا یعنی صوبرق
الا قیمتی بیك مثقال آلتون در
اگر بر مثقالدن زیاده اولجا اولسه
انك معین قیمتی اولمز بلکه رغبت
مشتریه تعلق اولن اگر صرو یاقوت

مشمشی یا معصفری اولسه بر دانکنه
اوچ مثقال التون و بچق مثقالنه
التی مثقال التون و درت دانکینه
اون التی مثقال و بیش دانکنه
اوتز مثقال و بر مثقالنه الی مثقال
التون قیمت قیلمشلردر و کلا
یاقوت دخی بو قیاس اوزرنه زواق

یاقوتک زیاده قیمت اولمن بلکه بلورک
الکی بهاسنه صنلر حکمای هند شویله
اتفاق ایتمشلردر هر الم که یاقوت
کنسه و باشرندن امین اوله و خلق
کوزنده هیبتلو اوله و فانی صافی
اوله و غصه سی آز اوله و مفرح لرده
و معجونلرده عظیم فایده سی وردر

بدنه قوت ویرر وکوز نورن آرتدرر
وارکك زیاده قلور ویاقوتك طبیعتی
حار و یابس در یعنی قزو واسی در

اوچنجی مقاله

زمردك معدنن وصفتن وقیمتن و
انواعن وفایده سن بلدرر زمردك
معدنی مغرب ولایتنك ساحلنده اولر

که اکا قارلر ولایتی درلر ومصرده
یقارو صعید النده داخی اولور رغبت
وقیمتی جمیع اقلیملردن زیاده
هندوستانده در وقتی زمرده
که غل وغش ولمبه اکه نرجد درلر
ورنك اعتباریله زمردك انواع
اوندر لودر آولکیسنه سلقی درلر

یعنی بازو یبراغی اولور رنک ایکنجیسی
زنکاری در اچنجیسی ذبابی در یعنی
سکک رنکی کبی اولور دردنجیسی
ریحانی در یعنی ریحان رنکی کبی اولور
بشنجیسی صیقلی در یعنی صیقلنمش دمور
کبی اولور آلتنجیسی ظلمانی در یعنی
اسکندر پادشاه اول نوع ظلماتدا

چقردی یدنجی بحری در یعنی دکز
صوی رنکنده اولور سکزنجی
صابونی در طقوزنجیسی آسی در یعنی
مرسین یپراغ رنکنده اولور اونجیسی
کراثی در یعنی کندانه یپراغ رنک
ده اولور جمیع انواعندن ایسی آسی در
اندن غیری یعنی بربندن بهاده

وقیمتده كمدر علم تاریخده بر كتاب
وردر كه اكا مرآة الزمان درلر
انده شبله ذكر ایدر كه موسی نبینا
علیه السلام توریة كتابن بر لوح
ازرنه اندی كه اول لوح زمرد ادی
وزمردده ایكی علامت وردر كه مرغوب
اولمسنه سبب در وبندا غیری جوهر

لرده اول علامتلر عیب در اول
علامت مجوف اولمق ایكنجی علامت
وصل اولمق قنقی زمرد كه استاذ حكاك
انی شق ایتمش اوله وعكس دكی سقز
بركه وصل ایتمش اوله علن وغش
ایتمش اوله بغایت مرغوب اولور وبر
قاج طاش وردر كه حكاك انی

چرخ دتار وبلمز کشیلر زمرد دیو
صتر اول طاشلرده برسی ملکی بلکودر
وزمردله آبدار وصافی اولا جوهری
لر بر دانکنه بر مثقال آلتون بها
قمشلر اکی دانکنه اکی بچق مثقال
بچق مثقالنه بیش مثقال وبیش دانکنه
یکرم مثقال بر مثقالنه اوتوز مثقال

وابو ریحان جوهرنامه سنده شویله ذکر
ایدر که بر درهم خالص آسی زمردک
قیمتی اللی مثقال آلتوندر واکی
درهم اولسه یوز مثقالدر وزمردک
خاصیتی که حکمادن نقل اولندی
بودر که زمرد کشنن کیسی یرمنی وپریشان
دوش کورمز وصرع اولن آدمک

بیننه دقسلر فاینه ادر وزمردك
طبیعت بارد ویابس در یعنی صوق
وقورو در خواص احجار کتابنده
حکیم ارسطاطالیس دن منقولدر
که زمرد دافعی الن قرشو تسلر گوزی
کور اولور ایلانك ابوریحان جوهری
حکایت ادرکه جلال الدین خوارزم

شاه مجلسنده اوتوردم ساقی الندن
بر مشربه گوردم یشل زمرددن
وخوارزم شاهه صوردم که بو مشربه
نه یردن گلدی دیدم بادشاه
جواب وردی که بونم خزینم سامانی
لرك خزینه سنده یتشدی دیو بیوردی
خوارزم شکندی لر وبیك مثقال معزی

آلتونه صاتون آلدم دیدی سلجوقیلر
تاریخنده

حکایت

اوکندیلر سلطان علاء الدینک رحمه
الله خزینه سنده بر آینه قدر یجنه
زمرد رنکانی ممسوح نه عیب واردی
زمان قدیمده برهندمند حکاک
اول زمان پادشاهنک تختنی وتخت

آلتنده الپ ارسلان صورتنی وتخت
اوزرنده پادشاه صورتنی تصویر ادوب
حک ایتمشدی غایت لطافتده بکرم
مثقال قدر اکسلمش ایدی الا اول
صورتلر انک تصویر اولنب حک اولنجه
سلطان علاء الدین بر حکاک هنرمند
بیوردیکه بو صورتلری شعار اسلام

لايق دكلدر ظنم بوركه بوصورت
لري دلوا اسلامده اتمدي لن بزوم
زمانمزده لايق بودركه بوصورتلر
بنداحلك ادهسن بزنه كلمهء
لا اله الا الله محمد رسول الله يزسن
وحك ادهسن تاله بزم دودمز كجك
بزدا يادكان قلاوقتي خزينه يه دستر

بز دعاي خيرله اكلر بزده اول
سببدن بز ثواب حاصل اولا اول
حكاية معلم داخي پادشاه بيردغ
كب ادب خزينه سنه تسليم ايدي
وجوهري لرده هيچ كمسنه انك مثلن
نه كرمش ونه اشتمش در بس اول
اعتبارله اول داخي دربنم لب در

ریزه‌لری مثلدر

دردنجی مقاله

الماسک معدنی و قیمتی و وزنی و
فایده‌سین بیلدرر الماسک معدنی
هندوستان ولایتنک طرف شرقی
سنده اولوب شمدیکی عصرده معدنی
دیلنمشدر بیلنماز علمای تاریخ

حکایت

ایدرلر که اسکندر پادشاه عالم
کشت ایدرکن سند اقلیمیله هند
اقلیمی ارسنده بر دره‌یه اوغرادی که
طبطلو افعی النلرادی و سهمناک
اژدرهالر واردی اول سببدن
اول دره‌دن اوته گچمزلردی زیرا که

اول افعیلرڭ خاصیتلری بو ایدی که
هر کیمسه اول افعیلرڭ واول
افعی درختی آنی کورسه بو ایکی کونك
له جمع اوله البته اول کیمسه هلاك
اولسه کرك ایدی چونك بو حال پادشاهه
معلوم اولدی حکما ایله مشورت ایدی
تدبیرلری بیله اولدی که بن کرك

آغوسی شیله ایدی که مجرد کورمکلك
ایله هلاك ایدر بس آغولری کورلرنده
اولن اغولری شکرلندن اولجق کنده
لری داخی شکندولن لستنمك
کرك دیدیلر پادشاه بیوردی که
بر خرمن یری دکلو بر آینه دزدیلر
بغایت صافی وتصیقله ایتدیلر

اول درنك كنارندن طايديلر وافي
لر قرشوطتديلر افعيلر كندو
صورتلريني اول آينه نك ايچنده
كوردلرده في الحال جميع هلاك اولديلر
بو تدبيرله اسكندر پادشاه اول
دردن اتائجذي اول ارده بن بيك
طاغ واردي عظيم زلزله اولمشدي

اول طاغ ايكي پاره اولب يرلك قعرينه
دك اينمشدي معدن الماس يرلرده
يدي ادم اغلانن اول ياروغك دبنه
اينمك ممكن دكلدي اسكندر پادشا
بيردي كه يرتجي قشلارني جمع ايدلن
وانفي كرك ارقلاردن پاره پاره ايليب
اول پارقلاره اندلك واول قشلاري

اول

اردنجه صلدلر واول قشلر اولات
پاره لرن اوجنه آلب چقردیلر
اول لرنج آت پاره لرنه الماس ییشب
بلنه چقدی الماس بو صورتله حاصل
اندیلر و انواع الت درلودر قزل دن
وزیتی در ویشل در وصرو در
واق در وقره در وهر بر اقلیمده

بر درلوسی مرغوب در نیتکه خراسان
ده زیتونیسی رغبتده در وهندستان
ده قزل ویاشل رغبتده در وایوسی
اولدر که صافی اوله وشکسته
اولمیه والماس بیچیله صیکر پارسی
مثلث یعنی اوچ بجقلو قبن و قرشون
دگاارتق نسنه انی صیمان الدعمارن

ازرندن قسلر وچلكی اله اورسلر اشعه
ارسه یاخود یقارو چكجه بتن زیراكه
شدة وصلابت كمالده در. والماس
امتحان ایتمك شیلدركه درت باینه
موم یاپشدره لر دخی كنشه قرشو
دتالر اكر موتش قزح بكی كرنرسا
بغایت ایوسی در ور درلو داخی بورکه

الماس اوده بر قلر وچقرب ازرنه
قارصوین یاخود عابنده صوق صو
دكلر اكر رنك متغیر اولمیب
باقی رنكی ازرنه قلاجق اولرسا بغایت
ایوسی در وحكما دانقل اولندیكه
الماس كترن آدم الدرم شرندن
امین اولا وسكلی دوتلنك بیننه

الماس دخی قسلر اسان لعله اشیه والماسک
طبیعت باردر و یابس در یعنی صووق
وقرودر وقیمت قزل یاقوت بهاسنه
برابردر وبو زمانده الماس صحیح ازبلنر

بشنجی مقاله

لعلک معدنی وخاصیتی وقیمتی
وانواعن بلدرر زمان اولده لعلک

معدنی یوغیدی بلنمسنه سبب اول
اولدکه بدخشان شهرنده عظیم زلزله
لر اولدی شویله که طاغلر پاره پاره
اولدی لعل معدنی ظاهر اولدی اول
اول بولدقلری قزل لعل ایدی انده
صکره صاری ویشل وبنفشی بلندی
لعلک معدنلرینک اذلری وردر

ابو العباسی در سلیمانی در تولون در
صارو لعل اول تولوندن دراندن بلنر
وبریسی دخی شریفی در که اندن نفیسی
لعل بلنز ولعلک معدنندن بر طاش
وردر که معدنجیلر بلرلر که
اول طاش حققجون البته اندن لعل واردر
واول طاش لعلک قبکیدر واول

طاشک ادنه معدنجیلر معول دیرلر و
لعلک طبیعتی حار و یابس در یعنی
ایسی و قورودر حکمادن بشله
نقل اولندیکم که لعل کترسه
احتلام واقع اولمیه و پریشان دش
کرمیه اکر ایچه اغلاجق بیسنه
بغلسلر بلکه لمی واغلمی اولا اکر

اكر لعل بدخشی دكلسه و نبات شكر
له و كلابله بيلسه بكن غايتده قزل
اولا و صرولغی کیده و لعلك خاصیت
یاقوت خاصیتنه یقیندر و لعل
كه صافی و شفاف اولا قیمت قشلر
درشیله بر دانكنه ایكی مثقال التون
و ایكی دانكنه بیش مثقال التون و نحو

مثقالنه اون مثقال و درت دانكنه
یكرم مثقال و بیش دانكنه اوتوز
مثقال التون و بر مثقالنه اللی مثقال
و ایكی مثقالنه ایكی یوز مثقال و اوچ
مثقالنه بیش یوز مثقال التون و درت
مثقالنه بیك مثقال و بیش مثقالنه
معین قیمت قمه مشكل دربلكه

رغبت مشتریه تعلقدر واکی درلو

داخی وار درلر که نمری وعنابی درلر

انلرك كم بها در بیشلنك وصر وسنك

رغبت اولمازن وجهی واقع اولرکه بیجاده

حکاکلر زغللق ایدب بلمز کیشیلره

لعل بهاسنه صترلر وبلور طاشن بقم

اغاجیله رنك ایدب لعل دیدیو صترلر

متکرکه غایتده استاد اولاکه فرق

ایده حك ایتمکله زیرا که سرتلجك

بیجاده وبلور اق کرلر لعل همان

قزل کرلر ویاقوتده نه عیب ذکر

اولندیسا لعلده داخی همان عیب در

ودرنکلر لعلك زایل اولر وصافی و

شفاف لعلی قلماز تین نسنلردن مشترك

وكافور وجدكبي وشلامس انجو
شلامسك بردر زبرا كه نازك در
وآتش تيز قبول ايدر ورنكي متغيردر
اولدر شفافلغي كدر

التنجي مقاله

پيروزه نك معدنى وصفتى وقيمتى
وانواعى بيلدرر پيروزه معدنى بر قاج
ولايتده اولور خراساننك ونيسابورده
وتركستانك ولايتنده ايلاقده وكرماننده
اما غايت ايوسى نيسابوريدر انداكه
عينى سى بهاده كمدر نيسابورده
بر قاج معدنلر واردر غايت ايوسى
معدن ابو اسحقدر وانك پيروزه سى
صافى ورنكين در وطراوتلو ولور

بیش درلو داخ وردر ازهری وبیلمانی
وزرهوی واسمانی وکفناری
وآق داخی اولور قیمتدر وبرزلو
سی داخی اولور که صوبرق اولور کا
بیکانی ماوراء النهرده وعراق
ده اول مرغوبدر شامده ممسوح
مرغوبدر وزمان اولکه برابر التونه

صتمشلر فیروزه باغدن وخامدن ویز
قفولردن سقلمق گرك دربرا که
جوهر لطیفدر قتی دکلدر تیز
متغیر اولور فیروزه که ابو اسحاقی
یا ازهری یا بیکانی اوله ابنار وصافی
وممسوح اولا بحق مثقالنه بیکی مثقال
التون اون مثقاله دك قیمت قمشلر

در ویر مثقالنه یکرم مثقال التون

مثقاله دک وایکی مثقالنه اللی مثقال

واوج مثقالنه یوز مثقال بوز اللیه

دک بو قیاس اوزرنه قیمت قمشلک

وفیروزه کتورن کیشی دشمنلری

اوزرنه منصور وغالب اولور مرآءة

الزمان کتابنده اهل تاریخ نقل

ایدرلر که زمان قدیمده عجم

پادشاهلرینک عادتلری بیله ایدی که

کونش حمل برجنه وردقده اول بهار اولور

خزینه‌دن جوهرلری چقرنلردی یاقوت

وزمرد وفیروزه ولعل التون قدحلر

قیب ایچندن شربتلر وشرابلر ایچرلردی

مبارک فال طوترلردی خصوصا فیروزک

یوزنه بقمغی هر وقتده یمن و مبارک بلورلردی

و هر بر زنک زنکی هوا زیننه تابعدر قچن

که هوا بزی اچق اولسه بیر وزنک دخی

زنکی صافی کورینور اکر هواده بلد و بلدوز

اولسه بنک دخی زنکی طونق کورینور

مقاله

کلجک قوقولری بادشاهلرک

خزینه لرینه لایق اولان مشک و عنبر و صندل

و عود و کافور کبی انلر بلدیلر و بونلر دخی

عجایب و غرایب طاشلر و دهنلرین فصللرین

فصل اول

ذکر اولنور و بیان قلنور

مشکک و خاصیتی و منفعتی بیان ایدر

مشک خالص ختنی در که خطای مملکتنک

ارتسی در مشک کیکن دنزلر و فرتنه

و قاسوغنه و جمیع اندامنه شول حده

آلورلر که جمع بدنک قانن ورور
کبکنه اتن و بغرلر و کبکن آلورلر بیل
تمام شکلکه اصافورلر بیل تمام اولجق
آلورلر و استعمال ایدرلر اول
کیک کبیم بهمن احمد
و ابیض و سنبل اتلامش اولا اول
کیکک مشکنک رایحه‌سی غایتده قوتلو
اولور

اولور و زیاده اولور ختنی مشکوك
کبکی اون بیش مثقال اولور بلک
دخی زیاده و کبکنوك درسی بر
درهم دن زیاده اولمز و مشك
و مشك فروش لر که استاد اولالر
آلترنه الجق بلرلر که ایچنده شاف
ور درر و نافه ختنی نوك توبی

اولمز وانوڭ کبی مشکی دکمک دلسلر
کافور قتموق کرك والا باش اغرسن
کتورر والنده دوتن کشنڭ برندن
قان کلور ودکمک دلرسه
اون درهمدن زیاده دکلمز
غایت ایلکندن بو مشکوك
اکی دانك قلان مشکلرڭ اکی

قویلر وکافور استنه قیلر هوا
یمسون دیو

فصل سادس

بیجاده بلدرن بیجاده دخی جواهردن
در معدن بدخشاندر قدیم الایامده
قیمت ورغبت واردی لعل معدن
ظاهر اولنجه لعل بولندقدن صکره
اکا رغبت قلمادیلر حکاك لر

بجادهء بلمز کشیه لعل دیو صتارلر

زیرا که شفاف لقده و آبدارلقده

لعله بکزر مگر که اودله فرق ادرلر

فصل سابع

بلور طاشی بلدرر معدنی برقاج

یرلرده اولور هند و کشمیر طاغلرنده

و فرنکستانده اولور و غایت ایوسی

ابو العباسی در سلیمانی در تولون در
صارو لعل اول تولوندن در اندن بلنر
و بریسی دخی شریفی در که اندن نفیس
... معدننده بر طاش
... معدنجیلر بیلرلر که
... البته اندن لعل ور در
... قبکیدر و اول

طاشك ادینه معدنجیلر معول دیرلر و
لعلك طبیعتی حار و یابس در یعنی
ایسی و قورودر حکمادن بیشله
نقل اولندیکم که لعل کترسه
احتلام واقع اولمیه و پریشان دوش
کورمیه اکر ایج اغلانجق بیننه
بغلسلر بلکلمز و اغلمز اولا اکر